

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 24010007

Ákvörðun nr. 49/2024

Þann 8. október 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 49/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá lögmanni [REDACTED], dags. 2. janúar 2024. Í erindinu eru gerðar alvarlegar athugasemdir við framgöngu starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðisins gagnvart kvartanda þann [REDACTED] 2023 á meðan hún var við friðsamleg mótmæli með það að markmiði að tjá andstöðu sína við [REDACTED]

Nefndin óskaði eftir upplýsingum hjá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu þann 4. janúar 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 26. janúar 2024. Meðfylgjandi voru skýrsla vegna málsins og upptökur úr búkmyndavélum lögreglumanna á vettvangi.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að framkomu og starfsaðferðum starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Í málinu liggur fyrir að [REDACTED] fór um borð í skip án heimildar, klifraði upp í mastur þess í því skyni að mótmæla [REDACTED] og hlýddi ekki fyrirmælum lögreglu. Var hún því grunuð um brot gegn lögum nr. 50/2004 um siglingavernd, almennum hegningarlögum nr. 19/1940 og brot á lögreglulögum nr. 90/1996. Hún var ekki stödd á almannafæri þegar hún kaus að neyta réttar síns til að mótmæla heldur valdi hún einn hættulegasta stað á skipi sem völ var á, stað sem hún hafði ekki heimild til að vera stödd á. Lögreglu bar lagaskylda til að handtaka [REDACTED] fyrir meint brot á framangreindum lögum en um leið að tryggja öryggi [REDACTED] og starfsmanna ríkisins í þeim aðstæðum sem hún hafði komið sér í.

Af því myndefni sem fylgir kvörtuninni er ekki að sjá að lögreglumenn beiti [REDACTED] valdi heldur eru þeir að reyna að rýma til í turninum til að fá betra vinnurými og fá [REDACTED] með góðu til að koma niður. Nefnd um eftirlit með lögreglu gerir ekki athugasemdir við vinnubrögð starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu við þessar aðstæður.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, verður ekki séð að uppi séu vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu vegna þeirra afskipta sem höfð hafa verið af kvartanda, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 8. október 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir